

Länstyrelserna

**Checklista för inkluderande
ärendehandläggning i kulturmiljöarbetet**

Checklistan ska inte ses som en "kravspecifikation". Det är en checklista som är sorterad efter fyra punkter som identifierats i samband med den genomgång av ärenden vi genomfört. Den syftar till att synliggöra vad ett inkluderande arbete innebär. Men alla frågor är inte nödvändiga för alla typer av handläggning.

Du kan läsa checklistan i sin helhet i rapporten:
*Inkluderings- och exkluderingsprocesser i kulturmiljöarbetet
– länsstyrelsernas ärendehandläggning.*

1 Synliggör strukturer

- Påverkar synliga eller osynliga maktstrukturer min handläggning?
- Är bakgrunden synliggjord?
- Har jag tydliggjort kulturhistoriska värden?
- Har jag tydliggjort motiven för mitt avgörande?
- Har yttre faktorer påverkat hur jag preciserat vad som är värdefullt?
- Har jag redovisat den legala grunden, eller andra dokument som styr mitt avgörande?
- Kan allmänheten förstå mitt språk?

2 Synliggör kulturarv som historiesyn och historiebruk

- Har jag uttryckt min syn på kulturarv och historia som något konstant eller som något föränderligt?
- Har jag genom mitt beslut gett uttryck för att det finns en korrekt bild av den aktuella historien/berättelsen eller att det finns flera möjliga tolkningar, parallella berättelser?
- Har jag gett uttryck för antagandet att det finns en enhetlig kultur t ex svensk, regional, lokal eller viss etnisk grupp eller ger jag utrymme för flera möjliga parallella kulturella uttryck?
- Finns det flera tidslager eller företeelser som speglar olika kulturhistoriska bruk av platsen?
- Vill jag lyfta en specifik tid eller företeelse och har jag i så fall förklarat varför just den tiden eller företeelsen ska ha företräde?
- Har jag förtydligat förhållandet mellan den aktuella företeelsen eller tidssnittet i det förflutna och i nuet?
- Kan jag öka min förståelse genom att ta del av pågående forskning inom det område som berörs?
- Kan jag berika forskningen kring kulturhistoriska företeelser, kulturarvsprocesser eller kulturarvsbruk genom att delge forskare information om den aktuella platsen eller företeelsen?

3 Synliggör mottagare och målgrupper

- Har jag resonerat "normkritiskt" (i förhållande till kön, genus, generation, klass, o s v)?
- Utgår jag från att det finns en majoritet och en minoritet?
- Har jag inkluderat majoriteter och eller minoriteter på lika villkor?
- Kan mitt resonemang uppfattas som om jag skiljer på Vi och Dom?
- Berörs fler än den beslutet är ställt till?
- Behöver och kan jag göra något mer för att inkludera fler?
- Om jag t ex inte kan ställa villkor, kan jag göra något på en övergripande nivå för att gynna en inkluderande syn på kulturhistorien?
- Kan jag bjuda in allmänheten att vara medskapare genom aktiviteter i anslutning till platsen eller ärendet?
- Kan jag med hjälp av lokal kunskap, experter eller forskningen nu eller i framtiden få bättre förståelse?
- Har jag genom att bjuda in en viss grupp exkluderat någon annan, i det enskilda ärendet eller i vidare bemärkelse?

4 Uppföljning

- Vad ska följas upp, t ex en ärendegrupp?
- När ska det följas upp, t ex i samband med halvårsredovisning?
- Hur ska uppföljningen ske, vad ska mätas, t ex tydligt formulerade målsättning, majoritetsinkludering, minoritetsinkludering?

Globaliseringen, nya perspektiv på kulturarv och krav på ökad delaktighet i det offentliga arbetet gör att länsstyrelsernas kulturmiljöarbete står inför nya utmaningar. I ett demokratiskt samhälle har alla rätt till sitt kulturarv. Inkludering syftar inte till att peka ut grupper som ska få ta del av sin historia – det handlar om att alla har samma rätt att ta del i kulturarvsskapande processer.

Idag styrs länsstyrelsernas arbete ofta av inarbetade rutiner och strukturer. Det finns en utbildad praxis kring tillämpning av lagstiftning och annat regelverk som i praktiken kan få exkluderande följder. Genom att vara tydliga i vår ärendehandläggning ökar vi transparensen i kulturmiljöarbetet.

Otydliga och oförutsägbara processer och ogenomträngliga beslut exkluderar de flesta medborgare och är inte rättssäkert. En tydlig beskrivning av vad ett ärende handlar om på ett begripligt språk är viktigt. Motiven för ett ärendens utgång måste redovisas tydligt. Det räcker inte med att slå fast att en företeelse har kulturhistoriskt värde. Det gäller att förklara vad värdet består i eller varför vissa perspektiv prioriterats före andra. För vem är det dominerande motivet, värdet eller perspektivet relevant?

Genom att låta fler perspektiv bidra till att stärka motiven för sektorns beslut kan flera målgrupper inkluderas i de enskilda ärendena. Ett normkritiskt förhållningssätt gynnar alla. Den här checklisten är till för att hjälpa dig att arbeta inkluderande och ställa frågan – har jag tänkt normkritiskt idag?

Kalejdoskop

För mer information kontakta:

Mia Geijer, Länsstyrelsen i Örebro län, 010-22 484 63

Mats Riddersporre, Länsstyrelsen i Skåne, 010-22 416 04

Hanna Gelotte Fernandez, Länsstyrelsen i Stockholm, 010-22 313 30

Anna Molin, Länsstyrelsen i Västernorrland, 0611-34 93 33

Bildkällor: Örebro stadsarkiv, Mostphotos

www.lansstyrelsen.se